

โดยสำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ เมืองมุมไบ ประเทศอินเดีย

อินเดียจ่อบังคับ “ฉลากแดงเตือนภัย” หน้าของอาหารหวาน เค็ม มัน

สำนักงานความปลอดภัยและมาตรฐานอาหารแห่งอินเดีย (FSSAI) เสนอให้มีการใช้ฉลากคำเตือนบริเวณด้านหน้าบรรจุภัณฑ์สำหรับอาหารและเครื่องดื่มที่มีน้ำตาล เกลือ หรือไขมันอิ่มตัวในระดับสูง ข้อเสนอดังกล่าวได้ยื่นต่อศาลฎีกาเมื่อวันที่ 28 สิงหาคม 2026 ภายหลังความกังวลของสาธารณชนเกี่ยวกับอาหารสำเร็จรูปที่ไม่ดีต่อสุขภาพเพิ่มขึ้น รวมถึงเสียงวิพากษ์วิจารณ์จากศาลฎีกาต่อความล่าช้าในการยกระดับมาตรฐานการแสดงผลฉลากโภชนาการ ภายใต้ระบบที่เสนอผลิตภัณฑ์ที่มีปริมาณสารเติมแต่งเกินเกณฑ์ที่กำหนดอาจต้องแสดงคำเตือนรูปหกเหลี่ยมสีแดงอย่างเด่นชัด เช่น “น้ำตาลสูง” “เกลือสูง” “ไขมันสูง” และ “เครื่องดื่มที่มีการเพิ่มความหวานในระดับสูง”

การดำเนินงานของสำนักงานความปลอดภัยและมาตรฐานอาหารแห่งอินเดีย (FSSAI) ในครั้งนี้ถือเป็นก้าวที่สำคัญภายใต้กรอบข้อบังคับด้านการติดฉลากและแสดงข้อมูลโภชนาการฉบับปรับปรุงใหม่ปี 2026 โดยมีเป้าหมายเพื่อยกระดับความโปร่งใสและคุ้มครองสุขภาพของผู้บริโภคในระยะยาว ทั้งนี้ ทางกรอินเดียได้เร่งผลักดันให้ผู้ประกอบการธุรกิจอาหารเตรียมความพร้อมในการปรับเปลี่ยนรูปแบบบรรจุภัณฑ์เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานใหม่ที่จะเริ่มบังคับใช้ในอนาคตอันใกล้ โดยระบบการติดฉลากรูปแบบใหม่นี้ถูกออกแบบมาเพื่อให้ผู้บริโภคสามารถจำแนกผลิตภัณฑ์ที่มีปริมาณสารเติมแต่งที่ไม่พึงประสงค์ได้โดยง่ายผ่านสัญลักษณ์เตือนบนหน้าบรรจุภัณฑ์

ความเคลื่อนไหวดังกล่าวได้รับการตอบรับอย่างจริงจังจากคณะกรรมการการรัฐสภาอินเดีย ซึ่งได้มีมติเรียกร้องให้ FSSAI เร่งสรุปและประกาศใช้กฎระเบียบเรื่องการติดฉลากโภชนาการด้านหน้าบรรจุภัณฑ์ (Front-of-Pack Nutrition Labelling - FOPNL) ภายในกรอบเวลาที่ชัดเจน เพื่อรับมือกับวิกฤตสุขภาพจากโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (NCDs) ที่มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นในประชากรกลุ่มวัยทำงานและเยาวชน โดยข้อมูลจากรายงานผลกระทบระบุว่า การแสดงสัญลักษณ์เตือน เช่น “น้ำตาลสูง” หรือ “ไขมันสูง” จะช่วยให้ผู้บริโภคกว่า 1.47 พันล้านคนสามารถตัดสินใจเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ที่มีความปลอดภัยต่อสุขภาพได้ดียิ่งขึ้น ลดความเสี่ยงจากพฤติกรรมการบริโภคอาหารสำเร็จรูปที่มีโซเดียม น้ำตาล และไขมันอิ่มตัวเกินมาตรฐาน

ข้อมูลเชิงสถิติเบื้องต้นบ่งชี้ว่า กระบวนการดังกล่าวผ่านการทำประชาพิจารณ์กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมาแล้วไม่น้อยกว่า 6 ครั้ง ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความมุ่งมั่นของรัฐบาลอินเดียในการสร้างมาตรฐานใหม่ที่เข้มงวด แม้กระบวนการร่างกฎหมายจะใช้ระยะเวลานาน แต่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเชื่อมั่นว่าการบังคับใช้มาตรการนี้จะช่วยสร้างมาตรฐานใหม่ให้กับอุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่มในระดับสากล และถือเป็นต้นแบบสำคัญของการกำกับดูแลความปลอดภัยด้านอาหารในภูมิภาคเอเชียใต้

ข้อมูลเพิ่มเติม

1. ระบบฉลากคำเตือนด้านโภชนาการบริเวณด้านหน้าบรรจุภัณฑ์ (Front-of-Pack Warning Label) ที่อยู่ระหว่างการเสนอให้ดำเนินการ คาดว่าจะมีการบังคับใช้เป็นระยะ (Phased Implementation) อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันยังไม่มีประกาศกำหนดวันเริ่มบังคับใช้อย่างเป็นทางการ ในระยะแรก การแสดงผลฉลากคำเตือนอาจกำหนดให้ใช้กับผลิตภัณฑ์ที่มีสารอาหารที่อยู่ภายใต้การควบคุมอย่างน้อย 2 รายการ มีปริมาณเกินเกณฑ์ที่กำหนด และอาจขยายขอบเขตในระยะต่อไปให้ครอบคลุมผลิตภัณฑ์ที่มีสารอาหารเพียงรายการใดรายการหนึ่งเกินเกณฑ์ที่กำหนด ทั้งนี้ ผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนประกอบเพียงชนิดเดียวบางประเภทอาจได้รับการยกเว้น มาตรการดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้บริโภคสามารถมองเห็นและตระหนักถึง

ความเสี่ยงด้านโภชนาการของผลิตภัณฑ์ได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น และเมื่อมีการบังคับใช้แล้ว ผู้ส่งออกอาหารทั้งภายในประเทศ และจากต่างประเทศจะต้องดำเนินการให้ผลิตภัณฑ์เป็นไปตามข้อกำหนดด้านการติดฉลากอาหารของอินเดีย

2. สำนักงานความปลอดภัยและมาตรฐานอาหารแห่งอินเดีย (FSSAI) อยู่ระหว่างการเร่งดำเนินการจัดทำและกำหนดมาตรฐานการแสดงข้อมูลโภชนาการด้านหน้าบรรจุภัณฑ์ โดยมาตรการดังกล่าวสอดคล้องกับข้อบังคับด้านการติดฉลากและแสดงข้อมูลโภชนาการฉบับปรับปรุงใหม่ปี 2026 โดยใช้เกณฑ์อ้างอิงปริมาณสารอาหารต่อ 100 กรัมหรือ 100 มิลลิลิตร เป็นมาตรฐานกลางในการจำแนกความเสี่ยงทางโภชนาการ ในประชากรวงกว้าง สำหรับการบังคับใช้มาตรการดังกล่าว รัฐบาลอินเดียมีแผนดำเนินงานเป็นระยะๆ เพื่อลดผลกระทบต่อภาคอุตสาหกรรม โดยในระยะเริ่มต้นจะบังคับใช้กับผลิตภัณฑ์ที่สารอาหารเกินเกณฑ์กำหนดตั้งแต่ 2 รายการขึ้นไป และจะขยายขอบเขตครอบคลุมผลิตภัณฑ์ที่เกินเกณฑ์สารอาหาร 1 รายการในลำดับถัดไป โดยมีข้อยกเว้นสำหรับผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนผสมเดียว

ผลกระทบต่อเศรษฐกิจและความท้าทาย

1. ส่งเสริมความโปร่งใสและสร้างมาตรฐานที่ชัดเจน: การกำหนดฉลากคำเตือนด้านโภชนาการที่ชัดเจนจะช่วยให้ผู้บริโภคอินเดียสามารถรับทราบข้อมูลและตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าได้อย่างเหมาะสมยิ่งขึ้น ขณะเดียวกัน ยังเป็นแรงจูงใจให้ผู้ผลิตทั้งในประเทศและต่างประเทศ รวมถึงผู้ประกอบการไทย ปรับปรุงสูตรผลิตภัณฑ์ให้มีคุณค่าทางโภชนาการและส่งเสริมสุขภาพมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวโน้มผู้บริโภคทั่วโลกที่ให้ความสำคัญกับสุขภาพและโภชนาการเพิ่มขึ้น

2. เกณฑ์ของ FSSAI มีความผ่อนปรนกว่าข้อเสนอของศาล: การที่ FSSAI กำหนดให้ผลิตภัณฑ์ต้องมีสารอาหารที่เกินเกณฑ์อย่างน้อย 2 ใน 3 รายการ จึงจะเข้าข่ายต้องแสดงฉลากคำเตือน แทนการใช้เกณฑ์เพียง 1 ใน 3 รายการตามแนวทางที่ศาลเสนอ ส่งผลให้สินค้าไทยบางส่วนที่มีสารอาหารเกินเกณฑ์เพียงรายการเดียวไม่จำเป็นต้องติดฉลากคำเตือน จึงช่วยลดภาระและผลกระทบต่อผู้ส่งออกไทยเมื่อเทียบกับแนวทางที่มีการคาดการณ์ไว้ในเบื้องต้น

3. ผลกระทบต่อภาพลักษณ์สินค้า: การแสดงสัญลักษณ์คำเตือนรูปหกเหลี่ยมสีแดงที่มีความโดดเด่นบนบรรจุภัณฑ์ อาจส่งผลกระทบต่อรับรู้และทัศนคติของผู้บริโภคต่อสินค้าในเชิงลบ แม้ว่าสินค้านี้จะสามารถบริโภคเป็นส่วนหนึ่งของอาหารที่มีความสมดุลได้ก็ตาม โดยเฉพาะสินค้ากลุ่มขนมขบเคี้ยวและผลไม้กระป๋องในน้ำเชื่อม ซึ่งเป็นสินค้าส่งออกสำคัญของไทย

ข้อคิดเห็น

ข้อเสนอการจัดทำฉลากคำเตือนด้านโภชนาการบริเวณด้านหน้าบรรจุภัณฑ์ (Front-of-Pack Warning Label) ของ FSSAI มีแนวโน้มได้รับการผลักดันอย่างจริงจัง ภายหลังจากสภาผู้แทนราษฎรอินเดียเข้ามาเร่งรัดกระบวนการพิจารณา โดย FSSAI ได้เสนอให้ใช้สัญลักษณ์รูปหกเหลี่ยมสีแดงสำหรับผลิตภัณฑ์ที่มีปริมาณไขมันอิ่มตัวที่เติมเพิ่ม น้ำตาลที่เติมเพิ่ม หรือเกลือสูงเกินเกณฑ์อย่างน้อย 2 ใน 3 รายการ ซึ่งอ้างอิงเกณฑ์ตาม Dietary Guidelines for Indians, 2024 ของ ICMR-NIN ทั้งนี้ ข้อเสนอดังกล่าวยังอยู่ระหว่างกระบวนการและยังไม่มีมีการประกาศใช้หรือกำหนดวันเริ่มบังคับใช้อย่างเป็นทางการ หากมีการบังคับใช้จริง ย่อมมีนัยสำคัญต่ออุตสาหกรรมอาหารแปรรูปของไทย เนื่องจากไทยมีฐานการผลิตและส่งออกอาหารแปรรูปขนาดใหญ่ โดยในปี 2568 มูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรและอาหารของไทยอยู่ที่ประมาณ 51,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และประเทศไทยยังคงมีเป้าหมายก้าวขึ้นเป็นหนึ่งใน 10 ประเทศผู้ส่งออกอาหารแปรรูปรายใหญ่ของโลกภายในปี 2570 ขณะที่สินค้ากลุ่มขนมขบเคี้ยว/ของหวาน ซึ่งมีมูลค่าตลาดประมาณ 9.62 พันล้านดอลลาร์สหรัฐในปี 2568 และผลไม้กระป๋อง ซึ่งมีมูลค่าตลาดประมาณ 314.5 ล้านดอลลาร์สหรัฐในปี 2568 และไทยอยู่ในอันดับ 3 ของโลก (รองจากจีนและเวียดนาม) เป็นกลุ่มสินค้าที่ควรติดตามเป็นพิเศษ เนื่องจากมีโอกาสได้รับผลกระทบด้านภาพลักษณ์ การปรับสูตร และต้นทุนการปฏิบัติตามข้อกำหนด หากสินค้าเข้าข่ายต้องแสดงฉลากคำเตือน

ผู้ประกอบการไทยที่สนใจควรใช้โอกาสเพื่อเตรียมความพร้อมเชิงรุกในช่วงที่หลักเกณฑ์ยังอยู่ระหว่างการจัดทำ อาทิ 1) ภาครัฐควรติดตามความคืบหน้าของสภาผู้แทนราษฎรอินเดียและหน่วยงาน FSSAI ควบคู่กับการจัดทำ Trade Advisory เมื่อมีการประกาศเกณฑ์สารอาหารและระยะเวลาเปลี่ยนผ่าน โดยเน้นสินค้าที่มีความเสี่ยงสูง 2) ส่งเสริมผู้ส่งออกไทยผ่านการประเมินสินค้าจาก nutritional profile และปรับสูตรเพื่อลดน้ำตาล โซเดียม และไขมันอิ่มตัว รวมถึงพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพ และ 3) เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับหลักเกณฑ์การติดฉลากแก่ผู้ประกอบการ โดยเฉพาะ SMEs พร้อมประสานผู้นำเข้าอินเดีย เพื่อเตรียมแนวทางปฏิบัติในช่วงเปลี่ยนผ่าน ทั้งนี้ ควรเตรียมรับมือหากหลักเกณฑ์ในอนาคตมีความเข้มงวดมากขึ้น

ที่มา: 1. <https://www.fssai.gov.in/> <https://indianexpress.com/article/explained/fssai-red-hexagon-label-high-salt-sugar-foods-10854449/>

2. <https://timesofindia.indiatimes.com/india/junk-foods-will-soon-have-labels-warning-of-high-salt-sugar-and-fat/articleshow/133599785.cms>

ปฏิเสธการเผยแพร่ข้อมูลในที่นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการให้ข้อมูลแก่ผู้สนใจเท่านั้น สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ เมืองมุมไบ จะไม่รับผิดชอบต่อความเสียหายใดๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากการนำข้อมูลนี้ไปใช้